

**Proef-
lessen**

Spelling

Handleiding • Groep 7 • Blok 4

Picto's

Deze opdracht doe je als je tijd hebt.

Deze opdracht doe je alleen.

Deze opdracht doe je samen.

Deze opdracht doe je in een groepje.

Deze opdracht doe je met de hele klas.

Dit is een bewegingsopdracht.

Deze opdracht schrijf je op een blaadje.

Knipstrategie

Luisterstrategie

Onthoudstrategie

Ook-zo-strategie

Regelstrategie

Werkwoord

Blok 4 Differentiatie

Cheeta-opdracht

De cheeta-opdracht is een extra opdracht aan het eind van elke les, in te zetten als tempodifferentiatie.

Herhalen en toepassen

Leerwerkschrift

Spel 1 De leerlingen maken twee verhaaltjes door steeds een zin te maken met een woord uit blok 4. Eén leerling begint met het maken van een zin. Dan ruilen ze van schrift. De ander kiest er een nieuw woord bij en maakt er een zin mee die bij de vorige past.

Spel 2 De leerlingen spelen een kaartspel waarbij ze de vier pictogrammen van blok 4 moeten verzamelen. Per speler zijn er vier kaartjes met de verschillende pictogrammen (op het kaartje van woordpakket 15 staan twee pictogrammen: onthoud en regel). Een speler mag een kaartje houden als hij het woord goed heeft opgeschreven. De spelers mogen van elk pictogram maar één kaartje houden.

Spel 3 Om de beurt mogen de leerlingen dobbelen en een woord in de tabel schrijven. Wie het eerste de tabel vol heeft, is de winnaar.

Leerwerkschrift

Maat

Spel 1 De leerlingen kiezen vier woorden uit blok 4. Ze bedenken een zin met de vier woorden en schrijven deze in geheimschrift op. De andere leerling lost het geheimschrift op.

Spel 2 De leerlingen maken voor elkaar een puzzel met woorden uit blok 4. Het eerste woord wordt verticaal opgeschreven. Vervolgens zoeken de leerlingen andere woorden met een letter uit het eerste woord en schrijven die horizontaal op. Voor elk horizontaal woord maakt de leerling een omschrijving en zet die ervoor. Daarna worden alle woorden uitgegumd en daarvoor in de plaats worden hokjes gezet. De andere leerling moet erachter komen wat het verticale woord is door de puzzel op te lossen.

Spel 3 De leerlingen spelen kwartet met woorden uit blok 4. Laat hen samen uit elk woordpakket vier woorden kiezen en deze vier keer op vier kaartjes schrijven met het nummer van het woordpakket erboven. Op elk kaartje wordt een ander woord onderstreept.

Pluswerk

Woordpakket 13

In alle opdrachten produceren de leerlingen de *verleden tijd* van *zwakke* werkwoorden, zowel enkelvoud als meervoud. In opdracht 1 kiest de leerling de goede uitgang *verleden tijd*. Opdracht 2 biedt de functionele context van een dagboekfragment waarin de laatste letters van de persoonsvorm ontbreken. In opdracht 3 schrijven de leerlingen zelf een dagboekfragment.

Woordpakket 14

De leerlingen maken in opdracht 1 woorden met de ook-zo-stukjes *ig* en *lijk*. In opdracht 2 bedenken de leerlingen zelfstandig woorden met *ig* en *lijk* en isoleren de ook-zo-stukjes van de rest van het woord. In opdracht 3 vormen de leerlingen nieuwe woorden met *ig* en *lijk* en gebruiken deze woorden in een creatieve stelopdracht.

Woordpakket 15

In alle opdrachten produceren de leerlingen woorden met apostrof-s ('s) aan het begin of aan het eind. In opdracht 1 maken ze daarnaast zelf omschrijvingen van deze woorden zodat de betekenis aan bod komt. Opdracht 2 en 3 zijn stelopdrachten waarin de woorden met 's productief en functioneel gebruikt worden.

Woordpakket 16

De leerlingen passen in alle opdrachten de regels voor hoofdlettergebruik toe.

Mijn Pakket

Voor elk woordpakket kunnen leerlingen extra oefenen. De leerling oefent op eigen niveau, afhankelijk van de resultaten. Zie de handleiding Leerlingsoftware in de cockpit onder 'jaaroverzicht'.

Wp13 Les 1

Werkwoordspelling

Lesdoel

- De leerling leert de verleden tijd van zwakke werkwoorden goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 13.
- Zet les 1 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Woordpakket 13

Les 1

Werkwoordspelling

- Ik herhaal de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.

	pv enk	pv mv
woordenboekvorm	→ pv → vt (eerder) zwakke ww	→ vt (eerder) sterke ww
	• ik/jij/hij/zij-vorm: ik-vorm + te/de (t kofschip)	• ik/jij/hij/zij-vorm: ik-vorm + ten/den (t kofschip)
	• ik/jij/hij/zij-vorm: klinkerverandering	• ik/jij/hij/zij-vorm: klinkerverandering

Werkwoorden

vissen ik/jij/hij/zij viste wij/julle/zij visten	pleiten ik/jij/hij/zij pleitte wij/julle/zij pleitten	spelen ik/jij/hij/zij speelde wij/julle/zij speelden	wieden ik/jij/hij/zij wiede wij/julle/zij wieden
lassen ik/jij/hij/zij laste wij/julle/zij lasten	zuchten ik/jij/hij/zij zuchtte wij/julle/zij zuchten	geuuen ik/jij/hij/zij geuude wij/julle/zij geuuden	bespieden ik/jij/hij/zij bespiedde wij/julle/zij bespieden
lunchen ik/jij/hij/zij lunchte wij/julle/zij lunchten	verwachten ik/jij/hij/zij verwachtte wij/julle/zij verwachtten	verven ik/jij/hij/zij verfde wij/julle/zij verfden	belanden ik/jij/hij/zij belande wij/julle/zij belanden
verreken ik/jij/hij/zij verrekte wij/julle/zij verreken	overnachten ik/jij/hij/zij overnachtte wij/julle/zij overnachtten	zweven ik/jij/hij/zij zweefde wij/julle/zij zweefden	verwonden ik/jij/hij/zij verwondde wij/julle/zij verwonden
verzekken ik/jij/hij/zij verzakte wij/julle/zij verzakten	ultrasten ik/jij/hij/zij ultrastte uit wij/julle/zij ultrastten uit	peinzen ik/jij/hij/zij peinde wij/julle/zij peinden	verleiden ik/jij/hij/zij verleide wij/julle/zij verleidden

De persoonsvorm verleden tijd van zwakke werkwoorden (herhaling)

De **persoonsvorm** is de vorm van het werkwoord in een zin die bij iets of iemand hoort. In een enkelvoudige zin (= een zin met één persoonsvorm) staan persoonsvorm en onderwerp altijd naast elkaar.

De persoonsvorm:

- kan enkelvoud of meervoud zijn;
- staat in de **tegenwoordige tijd** (tt) (nu) of in de **verleden tijd** (vt) (eerder).

Er zijn twee groepen werkwoorden wat de **verleden tijd** betreft:

- zwakke werkwoorden: die schrijft je in de verleden tijd als **ik-vorm + te(n) of de(n)**;
- sterke werkwoorden: de persoonsvorm heeft in de verleden tijd een klinkerverandering.

Je kunt bij zwakke werkwoorden vaak horen dat het verleden tijd is: de persoonsvorm eindigt op **te(n) of de(n)**.
(tt) ik vis - (vt) jij/hij/zij viste - wij/jij/zij visten

Soms kun je niet goed horen of er **te(n)** of **de(n)** achter de ik-vorm komt in de verleden tijd. Gebruik dan als hulpmiddel **t kofschip**.

1. Luister naar de woordenboekvorm in je hoofd. Welke klank hoor je voor **ten**? Dat is de laatste klank van de stam.

2. Is de laatste klank een medeklinker in **t kofschip**: dus de klank **/k/, /t/, /l/, /r/, /d/** of **/p/**? Of is het een werkwoord met **ch** (**t kofschip**) zoals lachen of juchten?

- Ja? Je schrijft **ik-vorm + te(n)**
- Nee? Je schrijft **ik-vorm + de(n)**

woordenboekvorm	laatste klank stam	wel in t kofschip → ik-vorm + te(n)	niet in t kofschip → ik-vorm + de(n)	ik-vorm + ten/den	vt enk	vt mv
lassen	/l/	X		las + ten	laste	lasten
pleiten	/t/	X		pleit + ten	pleitte	pleitten
spelen	/l/		X	speel + de(n)	speerde	speelden
wieden	/d/		X	wied + de(n)	wiedde	wieden

woordenboekvorm	werkwoord met ch	wel in t kofschip	niet in t kofschip	ik-vorm + ten/den	vt enk	vt mv
lunchen	X	X		lunch + te	lunchte	lunchten

Let op!

Eindigt de ik-vorm tegenwoordige tijd op **t** of **d**? Voorbeeld:
Dan is de verleden tijd dus met **dubbel t** en **dubbel d**.
zuchten → ik-vorm = zucht → zuchtte(n)
belanden → ik-vorm = beland → belandde(n)

1. Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2. Hoor het werkwoord bij 't kofschip?

- Leerling 1: zeg een woordenboekvorm uit het woordpakket.
- Leerling 2: hoor het werkwoord bij 't kofschip? Vul het werkwoord dan in onder T K F S CH P.
- Leerling 3: hoor het werkwoord niet bij 't kofschip? Vul het werkwoord dan in onder NIET.

T K F S CH P	NIET
Het is van vijf werkwoorden bedacht of dat werkwoord bij 't kofschip hoort en het is elk werkwoord in de goede rij ingevuld?	

3. Schrijf op in het goede rijtje.

- Leerling 1: zeg een woordenboekvorm uit het woordpakket.
- Leerling 2: denk na of het werkwoord bij 't kofschip hoort.
- Vul in het goede rijtje de verleden tijd enkelvoud in: onder te of de.
- Rui na die keer om en herhaal met drie andere werkwoorden.

te	de
Het is drie keer de ik-vorm verleden tijd ingevuld?	
Kijk samen na.	
Bekijk het woordpakket bij hulp om de woorden na te kijken.	

4. Bedenk vijf zinnen bij het plaatje.

- Zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- Bedenk vijf zinnen met de persoonsvorm **verleden tijd** die bij het plaatje passen.
- Vul de zinnen in.

Gebruik de woordenboekvormen: peinzen | vissen | lunchen | wieden | ultrasten

4. Moederse antwoorden mogelijk met **peinde(n)**, **viste(n)**, **lunchte(n)**.

5. **wiede(n)** en **rustte(n)** uit.

6. _____

7. _____

8. _____

Lesinhoud

10

Introductie

Je kunt bij deze les een instructiefilmpje inzetten.

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Geef beurten.
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Doe de oefening(en).
- Wijs erop dat bij werkwoorden eindigend op *zen* en *ven* de ik-vorm op *s* en *f* eindigt, dus dat je echt naar de laatste klank van de stam (klank voor */un/* bij de woordenboekvorm) moet luisteren en niet naar de laatste letter van de ik-vorm.
- Wijs bij het woordpakket op het verschil tussen *overnachten* en *uitrusten*: bij de persoonsvorm van *uitrusten* komt uit los te staan. Ga in op de uitspraak van *lunchen*: onthoud dat je */sj/* hier als *ch* schrijft. Wijs erop dat bij werkwoorden eindigend op *chen* (*/g/* of */sj/*) de *ch* samen de laatste letter(s) van de stam vormen.
- Kijk samen naar de schrijfaanwijzing in de leerwerkschriften en laat de schrijfaanwijzing voorlezen. Bespreek de voorbeelden.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Wijs op de poster deze spellingcategorie aan.

10

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 2 Door auditief de laatste klank van de stam te bepalen en het werkwoord in het goede rijtje in te vullen (wel of niet 't kofschip), oefenen de leerlingen de eerste stap van de schrijfaanwijzing.

Opdracht 3 De leerlingen bepalen welke uitgang de verleden tijd krijgt en vullen de ik-vorm verleden tijd in het goede rijtje in, waarmee alle stappen van de schrijfaanwijzing aan bod komen.

Opdracht 4 Door zinnen te bedenken bij de afbeelding, passen de leerlingen alle stappen van de schrijfaanwijzing toe en maken de persoonsvorm verleden tijd in zinsverband.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 3 met behulp van het digibord. Laat de laatste klank van de stam noemen, zeggen of die in 't kofschip zit, op grond van de regel bepalen in welk rijtje (te of de) het woord moet worden opgeschreven en laat een leerling de verleden tijd enkelvoud in het goede rijtje schrijven.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat de leerlingen de woordenboekvormen uit het woordpakket overschrijven. Geef ze de volgende opdrachten: 1 Haal in je hoofd */un/* van de woordenboekvorm af. Je houdt de stam over. Vraag waar je op moet letten als je de stam maakt van *lunchen*. (De stam eindigt op *ch*.) 2 Schrijf de ik-vorm + *te(n)/de(n)* op.

Instructie

Leerwerkschrift Maat en Dyslexie

Laat deze leerlingen de stappen van de schrijfaanwijzing één voor één maken: 1 Schrijf de woordenboekvorm over; 2 Schrijf de laatste klank van de stam op; 3 Kijk of die klank in 't kofschip zit. → Ja? Schrijf de ik-vorm op + *te(n)*. Nee? Schrijf de ik-vorm op + *de(n)*.

NT2

Laat de woordenboekvormen lezen en bespreek de betekenis (met name: *lassen*, *verrekken*, *pleiten* en *wieden*). Weet een leerling niet wat het woord betekent? Laat de betekenis opzoeken en overnemen.

Opdracht 2

Spellingsterk

Breid de opdracht uit: laat de verleden tijd enkelvoud opschrijven.

Compactroute

Opdracht 3.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen activeren hun voorkennis door de verleden tijd van de zwakke werkwoorden uit groep 6 te herhalen.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen maken stapsgewijs de verleden tijd (enkelvoud en meervoud) van de zwakke werkwoorden met stam op *d* en *t*.

Wp13 Les 2 Werkwoordspelling

Lesdoel

- De leerling oefent het goed schrijven van de verleden tijd van zwakke werkwoorden.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 13.
- Zet les 2 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Woordpakket 13
Les 2

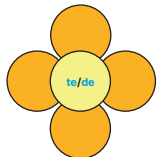
Werkwoordspelling
• Ik oefen de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.

Schrijfaanwijzing
Gebruik bij **zwakke werkwoorden** **1 kofschip** om te weten of de verleden tijd **te/de** of **de/de** krijgt.
Het werkwoord **hoort** bij **1 kofschip** of is een werkwoord met **ch** → ik-vorm = **halsje** hij-verzekte.
Het werkwoord **hoort** bij **1 kofschip** → ik-vorm = **de(n)**: zij-verwonden.

1 Herken de persoonsvorm verleden tijd van het zwakke werkwoord.
1 Onderstreep de persoonsvorm verleden tijd van het zwakke werkwoord.
2 Vul de woordenboekvorm van het zwakke werkwoord achter de zin in.
3 Vul de laatste klank van de stam in bij zin 1 t/m 7.
4 Kleur alle werkwoorden die bij **1 kofschip** horen.

	woordenboekvorm	stam
1 Gisteren <u>viste</u> ik met mijn vader bij de Maas.	<u>vis</u>	<u>ts...</u>
2 De nacht ervoor <u>overnachten</u> we in een hotel.	<u>overnacht</u>	<u>ts...</u>
3 Ik <u>verwachte</u> dat het saai zou zijn.	<u>verwach</u>	<u>ts...</u>
4 Ik zat op de steiger en <u>geeuwde</u> .	<u>geeuw</u>	<u>ts...</u>
5 Ik <u>peinsde</u> : "Zou ik beet krijgen?"	<u>peins</u>	<u>ts...</u>
6 Op eens trok een vis aan mijn hengel en ik <u>belandde</u> in het water.	<u>beland</u>	<u>ts...</u>
7 Ik <u>verwonde</u> mijn been.	<u>verwond</u>	<u>ts...</u>
8 Als troost <u>lunchten</u> we en kreeg ik een broodje vis.	<u>lunch</u>	<u>ts...</u>

2 Vul de verleden tijd enkelvoud in het goede rijtje in.
1 Kijk naar de woordenboekvorm en de laatste klank van de stam.
2 Vul de persoonsvorm verleden tijd in het goede rijtje in.
Gebruik deze woordenboekvormen: lassen ts | zweven ts | zuchten ts | verleiden ts | verreken ts | wieden ts | spelen ts | bespieden ts | verven ts | verzekken ts | pielen ts | ultruisen ts
laatste klank van de stam = **T K F S C H P → ts**
laatste klank van de stam = **niet T K F S C H P → de**
ik laste hij zuofde
hij zuchtte ze verleide
je verzekte jij wiedde
ze piette ze bespiedde
jij rustte uit je verde
zij verzekte ik speelde

3 Bedenk vier zinnen in de verleden tijd.
1 Vul in elk blad een ik-vorm van een zwak werkwoord in.
2 Haal de persoonsvorm verleden tijd enkelvoud uit je bloem. Maak met elke persoonsvorm een zin.

LEERWERKSCHRIFT blz. 8 – 9

Woordpakket 13
Les 2

Werkwoordspelling
• Ik oefen de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.

Schrijfaanwijzing
Gebruik bij **zwakke werkwoorden** **1 kofschip** om te weten of de verleden tijd **te/de** of **de/de** krijgt.
Het werkwoord **hoort** bij **1 kofschip** of is een werkwoord met **ch** → ik-vorm = **halsje** hij-verzekte.
Het werkwoord **hoort** bij **1 kofschip** → ik-vorm = **de(n)**: zij-verwonden.

1 Kleur de laatste klank van de stam.
Lees het verhaal en kijk naar de vetgedrukte persoonsvormen.
Vul de woordenboekvorm van het zwakke werkwoord achter de zin in en kleur de laatste klank van de stam.
blauw = zit in **1 kofschip** **rood** = zit niet in **1 kofschip**
1 Gisteren viste ik met mijn vader bij de Maas. vis
2 Ik verwachte dat het saai zou zijn. verwach
3 Ik zat op de steiger en geeuwde. geeuw
4 Ik peinsde: "Zou ik beet krijgen?" peins
5 Op eens trok een vis aan mijn hengel en ik belandde in het water. beland
6 Ik verwonde mijn been. verwond
7 Als troost kreeg ik een broodje met vis! Ik rustte thuis lekker uit. rust

2 Vul de verleden tijd enkelvoud in het goede rijtje in.
1 Kijk naar de woordenboekvorm en de laatste klank van de stam.
2 Vul de persoonsvorm verleden tijd in het goede rijtje in.
Gebruik deze woordenboekvormen: lassen ts | zweven ts | zuchten ts | verleiden ts | verreken ts | wieden ts | spelen ts | bespieden ts | verven ts | verzekken ts | pielen ts | ultruisen ts
laatste klank van de stam = **T K F S C H P → ts**
laatste klank van de stam = **niet T K F S C H P → de**
ik laste hij zuofde
hij zuchtte ze verleide
je verzekte jij wiedde
zij verzekte ik speelde
ze piette ze bespiedde
jij overnachtte je verde

3 Bedenk een verhaaltje in de verleden tijd.
1 Gebruik vier werkwoorden uit het woordpakket.
2 Vul je verhaaltje in de wijlijntjes-vorm in.
Meerdere antwoorden mogelijk.

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 8 – 9

Lesinhoud

5

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Geef beurten.
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen. Bespreek nog even kort het verschil tussen sterke en zwakke werkwoorden.

Instructie

- Doe de oefening(en). Herhaal stapsgewijs de schrijfaanwijzing om tot de goede schrijfwijze te komen. Geef beurten: laat een leerling elke stap toepassen op elk werkwoord.
- Kijk samen naar de korte schrijfaanwijzing in de leerwerkschriften en bespreek deze met de leerlingen.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe. Ga bij opdracht 1 van het leerwerkschrift (laatste zin) nog even in op het werkwoord met ch: lunchen (ch).

15

Verwerking

Opdracht 1 De schrijfaanwijzing komt receptief aan bod door de persoonsvorm verleden tijd van zwakke werkwoorden te herkennen. De leerlingen vullen de woordenboekvorm en de laatste klank van de stam in en kleuren alle werkwoorden die bij 't kofschip horen.

Maat De verledentijdsvormen komen receptief aan bod in de functionele context van een verhaal. Op grond daarvan produceren de leerlingen de woordenboekvorm, waarin ze de laatste klank van de stam kleuren. Hiermee wordt de eerste stap van de schrijfaanwijzing toegepast.

Opdracht 2 De leerlingen passen de schrijfaanwijzing toe door de verleden tijd enkelvoud van zwakke werkwoorden te vormen en die in het goede rijtje (wel of niet 't kofschip) in te vullen.

Opdracht 3 Door zelf de ik-vorm te bedenken van zwakke werkwoorden, die te koppelen aan de goede uitgang (te of de) en daarmee een zin te maken, passen de leerlingen alle stappen van de schrijfaanwijzing zelfstandig toe.

Maat De leerlingen bedenken een verhaaltje in de wij/jullie/zij-vorm verleden tijd en oefenen met de vorming van de verleden tijd.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 1 van het leerwerkschrift Maat met behulp van het digibord. Geef beurten. Zorg dat steeds expliciet alle stappen van de schrijfaanwijzing toegepast worden. Noem eventueel de stappen en laat ze deze één voor één op elke vetgedrukte persoonsvorm toepassen.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat de introductieoefening van les 1 zelfstandig maken op het digibord.

Instructie

Leerwerkschrift Maat

Laat de schrijfaanwijzing stapsgewijs toepassen op enkele werkwoorden onder begeleiding van een spellingsterke leerling.

NT2

Laat de leerling in zijn moedertaal de tegenwoordige en verleden tijd opschrijven ('ik ...') van bijvoorbeeld *vissen* en *spelen*. Vergelijk samen de tegenwoordigtijds- en verledentijdsvormen.

Opdracht 1

Dyslexie

Print het verhaal uit in een aangepast lettertype.

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat

Wijs nog eens op de verkorte schrijfaanwijzing.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 1

Beide leerlingen lezen eerst voor zichzelf het verhaal. Leerling 1 noemt bij de eerste zin de woordenboekvorm van het zwakke werkwoord, leerling 2 zegt de laatste klank van de stam. Samen eens? Dan vullen ze het in. Bij de volgende zin wisselen ze van rol.

Compactroute

Opdracht 2 en 3.

Wp13 Les 3 Werkwoordspelling

Lesdoel

- De leerling oefent de woorden uit les 1 en bedenkt zelf de verleden tijd van nieuwe zwakke werkwoorden.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 13.
- Zet les 3 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Woordpakket 13 Les 3

Werkwoordspelling

- ik oefen de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.
- ik denk zelf de **verleden tijd** van nieuwe **zwakke werkwoorden**.

1 Vul de **verleden tijd** van het **zwakke werkwoord** in.

- Kijk naar de woordenboekvorm en de laatste klank van de stam. Kijk ook of het een werkwoord met **ch** is.
- Bedenk of het werkwoord bij 't **kofschip** hoort of niet. wel → te(n); niet → de(n)
- Vul de persoonsvorm **verleden tijd** in.

lessen: /ɪ/

hij **leste**

wieden: /ɪ/

zij **wiedden**

spelen: /ɪ/

hij **speelde**

verven: /ɪ/

wij **verfden**

2 Zoek tien nieuwe **zwakke werkwoorden**.

- Zoek tien nieuwe **zwakke werkwoorden** in een (digitaal) woordenboek, tijdschrift of leesboek. Zoek er vijf voor elke rij.
- Vul in de goede rij de **verleden tijd** enkelvoud en meervoud.

Doe het zo: pakke - pakten

laatste klank stam = **T K F S CH P**
→ te(n)

laatste klank stam = **niet T K F S CH P**
→ de(n)

3 Maak een zin in de **verleden tijd**.

- Lees de woordenboekvorm.
- Vul de laatste klank van de stam in. Bedenk of de klank in 't **kofschip** zit.
- Vul in te(n) of de(n).
- Maak een zin met elk werkwoord in de **verleden tijd**. Vul de zinnen in.

woordenboekvorm	laatste klank stam /.../	te(n) / de(n)
verwachten	/ɪ/.../	/ɪte(n)/
zuchten	/ɪ/.../	/ɪte(n)/
verleiden	/ɪ/.../	/ɪde(n)/
verwonden	/ɪ/.../	/ɪde(n)/

De zinnen:

- _____
- _____
- _____
- _____

LEERWERKSCHRIFT blz. 10 – 11

Woordpakket 13 Les 3

Werkwoordspelling

- ik oefen de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.
- ik denk zelf de **verleden tijd** van nieuwe **zwakke werkwoorden**.

1 Vul de **verleden tijd** van het **zwakke werkwoord** in.

- Kijk naar de woordenboekvorm en de laatste klank van de stam. Kijk ook of het een werkwoord met **ch** is.
- Bedenk of het werkwoord bij 't **kofschip** hoort of niet. wel → te(n); niet → de(n)
- Vul te, ten, de of den in. Vul daarna het hele woord in.

spelen: /ɪ/

hij **speelde**

lunchen: ch

ij **lunchte**

geuewen: /w/

hij **geuewde**

verven: /ɪ/

wij **verfden**

2 Maak de **verleden tijd** van nieuwe **zwakke werkwoorden**.

- Lees de woordenboekvorm.
- Vul de ik-vorm, de verleden tijd enkelvoud en meervoud naast de woordenboekvorm in.

Het werkwoord hoort bij **T K F S CH P**

woordenboekvorm	ik-vorm	verleden tijd enkelvoud	verleden tijd meervoud
vasten	vast	vastte	vastten
pakken	pak	pakte	pakten
boffen	bof	bofte	boften
passen	pas	paste	pasten
snappen	snap	snapte	snaptten

3 Maak de **verleden tijd** van nieuwe **zwakke werkwoorden**.

- Lees de woordenboekvorm.
- Vul de ik-vorm, de verleden tijd enkelvoud en meervoud naast de woordenboekvorm in.

Het werkwoord hoort **NIE** bij **T K F S CH P**

woordenboekvorm	ik-vorm	verleden tijd enkelvoud	verleden tijd meervoud
grazen	graas	grasde	grasden
draven	drav	dravde	dravden
luiden	luid	luidde	luidden
schreeuwen	schreeuw	schreeuwde	schreeuwden
schrobben	schrob	schrobde	schroben

4 Les het **geheimschrift** op.

- Vul de persoonsvorm **verleden tijd** enkelvoud en meervoud in.

Let goed op de blauwe letter (de laatste klank van de stam).

Ik zou mij aanpassen. /ɪ/	Ik pas <i>ie</i> me aan. passte	Wij pas <i>ien</i> ons aan. pasten
De koelen grazen. /ɪ/	Zij graas <i>ie</i> in de wei. grasde	Zij graas <i>ien</i> in de wei. grasden
Ik zal de plek aanduiden. /ɪ/	Ik leid <i>ie</i> de plek aan. leidde	Wij leid <i>ien</i> de plek aan. leidden
Ik zal de bel luiden. /ɪ/	Ik leid <i>ie</i> de bel. leidde	Wij leid <i>ien</i> de bel. leidden

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 10 – 11

Lesinhoud

5

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Doe de oefening. Laat de stappen eventueel nog uitvoeren met het werkwoord *peinzen*.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

15

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen passen de schrijfaanwijzing toe door naar de laatste klank van de stam in de gegeven woordenboekvorm te kijken en vervolgens op grond daarvan de verleden tijd met de goede uitgang in te vullen.

Opdracht 2 De leerlingen zoeken nieuwe zwakke werkwoorden met de verleden tijd zowel op te(n) als de(n), vullen het enkelvoud en meervoud verleden tijd in en breiden op die manier het woordpakket uit.

Maat De leerlingen vormen de verleden tijd enkelvoud en meervoud van nieuwe zwakke werkwoorden die bij 't kofschip horen, en onderstrepen de ik-vorm, waardoor de schrijfaanwijzing stapsgewijs toegepast wordt op nieuwe zwakke werkwoorden.

Opdracht 3 Door de laatste klank van de stam te bepalen, de verleden tijd te vormen en er een zin mee te maken, passen de leerlingen de schrijfaanwijzing toe in een functionele context.

Maat De leerlingen vormen de verleden tijd enkelvoud en meervoud van nieuwe zwakke werkwoorden die niet bij 't kofschip horen, en onderstrepen de ik-vorm, waardoor de schrijfaanwijzing stapsgewijs toegepast wordt op nieuwe zwakke werkwoorden.

Maat opdracht 4 De leerlingen kiezen voor de goede verledentijdsuitgang op grond van de gegeven laatste klank van de stam en vullen de verleden tijd enkelvoud en meervoud in.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 2 van het leerwerkschrift met behulp van het digibord.
- Laat de leerlingen benoemen welke nieuwe zwakke werkwoorden ze hebben gevonden en hoe deze er in de verleden tijd uitzien.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Vorm tweetallen en geef ze een kopie van het woordpakket. Geef de volgende opdrachten: 1 Knip de werkwoorden van elkaar los (de woordenboekvorm en verleden tijd blijven bij elkaar op één strookje). 2 Hussel de strookjes en verdeel. 3 De leerlingen trekken steeds om de beurt een strookje en zeggen de woordenboekvorm. De ene leerling schrijft de woordenboekvorm en de verleden tijd goed op. De ander kijkt na.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2

Leerwerkschrift

Beide leerlingen schrijven eerst individueel (1 minuut) voor elk rijtje zwakke werkwoorden op. Daarna noemt ieder om de beurt een werkwoord en controleren ze samen of die in het rijtje hoort. Nadat alle werkwoorden besproken zijn, bepalen de leerlingen hun top-5 per rijtje en vullen die in.

Compactroute

Opdracht 2 en 3.

Wp13 Les 4 Werkwoordspelling

Lesdoelen

- De leerling kan de verleden tijd van zwakke werkwoorden nu goed schrijven.
- De leerling kan de woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 5, 6, 7 en 8.
- Zet les 4 klaar op het digibord.

Material

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrift of scoreblad Spelling

Woordpakket 13

Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik kan de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

Dit kan ik nog

1 Welke letter staat er onder de vlek?
Vul de woorden goed in.

af	tisch	af	tisch	af	tisch	af	tisch

v

verv

2 Maak de zinnen af.

1 Kijk naar de woordenboekvorm en naar het plaatje.

2 Maak de zin af. Vul de **persoonsvorm** van het werkwoord en het woord van het plaatje in. Vergeet bij de eerste twee het lidwoord niet.

worden 	Word je slaperig van het zitten in de zon op?
verraden 	Straks de dirigent hoe zenuwachtig hij is.
rijden 	Pieter naar Frankrijk en neemt mee.

3 Haal acht woorden uit de woordruips.
 Maak met elk woord een zin.
 Let op: waar een vraagteken staat, moet je nog een letter invullen.

Meerdere antwoorden mogelijk.

- aluminium
- historisch
- bewaaring
- bazine
- iscieren
- praktisch
- modelaar
- logische

Dit kan ik nu

I ?

1 ☐ _____

2 ☐ _____

3 ☐ _____

4 ☐ _____

5 ☐ _____

6 ☐ _____

7 ☐ _____

8 ☐ _____

9 ☐ _____

10 ☐ _____

✓ ✕

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

Woorden uit blok 2

I ?

1 ☐ _____

2 ☐ _____

3 ☐ _____

4 ☐ _____

5 ☐ _____

✓ ✕

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

A blue circular stamp with a scalloped edge. Inside the circle, the word "Goed!" is written in a bold, blue, sans-serif font. There is a horizontal line above the word.

LEERWERKSCRIFT blz. 12 – 13 – 14

Woordpakket 13

Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik kan de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

pit
stop

3 Haal woorden uit de bloemen.
Gebruik steeds het hart en twee blaadjes. Vul de woorden in de goede zin in.

	Deze kist is niet van lood, maar van <u>aluminium</u>. De tank is bijna leeg, dus moet er <u>benzine</u> in. Als je zuinig bent met energie, moet je je huis <u>isoleren</u>.
	Het <u>historische</u> centrum is gebouwd in de achtttiende eeuw. Een hoed is niet <u>praktisch</u> met deze harde wind. Als het licht uitvalt, is daar een <u>logische</u> verklaring voor.

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

I ?	✓ x
1 ☐ ☐	☐ ☐
2 ☐ ☐	☐ ☐
3 ☐ ☐	☐ ☐
4 ☐ ☐	☐ ☐
5 ☐ ☐	☐ ☐
6 ☐ ☐	☐ ☐
7 ☐ ☐	☐ ☐
8 ☐ ☐	☐ ☐
9 ☐ ☐	☐ ☐
10 ☐ ☐	☐ ☐

Woorden uit blok 2

I ?	✓ x
1 ☐ ☐	☐ ☐
2 ☐ ☐	☐ ☐
3 ☐ ☐	☐ ☐
4 ☐ ☐	☐ ☐
5 ☐ ☐	☐ ☐

LEERWERKSCRIFT MAAT blz. 12 – 13 – 14

Lesinhoud

5

Introductie Dit kan ik nog

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie Dit kan ik nog

- Doe de oefening(en).
- Met welk woordpakket hebben de leerlingen nog moeite? Bespreek de schrijfaanwijzing bij dat woordpakket nog eens kort.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

5

Verwerking Dit kan ik nog

Opdracht 1 De leerlingen bekijken welke letter onder de vlek staat en vullen de woorden in. Hiermee wordt de schrijfwijze herhaald.

Maat Vergelijkbaar met Basis, maar er staan meerdere letters onder de vlek en de woorden staan in een betekenisvolle context.

Opdracht 2 Door de goede persoonsvorm in te vullen, komt de werkwoordspelling aan bod. Daarnaast herhalen de leerlingen de schrijfwijze en betekenis van de woorden op de afbeeldingen.

Maat Vergelijkbaar met Basis, maar de leerlingen kiezen de goede persoonsvorm.

Opdracht 3 De leerlingen halen acht woorden uit de woordrups en maken met elk woord een zin. Hiermee wordt de schrijfwijze verder ingeprent en de betekenis herhaald.

Maat De leerlingen halen woorden uit de bloemen en vullen ze in de goede zin in. Hiermee wordt de schrijfwijze verder ingeprent en de betekenis herhaald.

10

Dictee

- Neem het dictee af.
- Aanwijzingen voor de afname van het dictee staan in Handleiding Algemeen.

5

Reflectie

- De leerlingen vullen in het groeischrijft of op het scoreblad Spelling in hoeveel woorden ze goed hadden.
- Laat in estafettevorm de woorden op het digibord schrijven.
- Kijk klassikaal na. Laat bij een fout geschreven woord de categorie noemen (bijvoorbeeld ook-zo isch(e) of onthoud i) en laat verbeteren.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Instructie

Leerwerkschrift Maat

Vorm een tweetal met één spellingsterke leerling en laat ze samen de introductieoefening op het digibord voor de klas doen.

Dyslexie

Geef bij de instructieoefening op het digibord een blaadje met de woorden *benzine*, *chemisch*, *schorpioen* en *aluminium*, zodat de leerling kan zien welke letters ontbreken.

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat

Laat 'lopen' invullen, zodat de leerlingen horen of er wel of geen t achter de ik-vorm komt en bespreek vooraf de woorden die bij de afbeeldingen horen.

Compactroute

Alle opdrachten.

Woorddictee

Dit kan ik nu

Schrijf de verleden tijd van het zwakke werkwoord op.

- 1 peinzen - Jij ... (**peinsde**) over een uitje met mij samen.
- 2 verwachten - Ik ... (**verwachtte**) dat niet.
- 3 verleiden - Maar gisteren ... (**verleidde**) je mij tot een geweldig uitstapje.
- 4 overnachten - We ... (**overnachtten**) toen in een leuk hotel.
- 5 zweven - Daarna ... (**zweefden**) we samen in een luchtballon.
- 6 zuchten - Ik ... (**zuchtte**), omdat ik de wolken zo mooi vond.
- 7 verwonden - De landing ... (**verwondde**) de ballonvaarder.
- 8 verzwikken - Hij ... (**verzwikte**) zijn enkel.

- 9 lunchen - Tot slot ... (**lunchten**) we samen in een goed restaurant.

- 10 uitrusten - Ik ... (**rustte**) lekker ... (**uit**) van die mooie dag.

Dit kan ik nog

Woorden uit blok 2

- 1 Een **schorpioen** is klein, maar wel gevaarlijk.
- 2 Haar vriend is heel **romantisch**!
- 3 Heb je een **overwinning** behaald?

Schrijf de tegenwoordige tijd van het werkwoord op.

- 4 braden - ... (**Braad**) je het vlees goed aan?
- 5 houden - ... (**Houdt**) je moeder niet van pittig eten?

Wp14 Les 1

Woorden met ig en lijk

Lesdoel

- De leerling leert woorden met ig en lijk goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 14.
- Zet les 1 klaar op het digibord.
- Combinatiegroep: print de start- en afsluitopdracht bij deze les.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- combinatiegroep: printblad Start- en afsluitopdracht

Woordpakket 14

Les 1

Woorden met ig en lijk

• Ik leer meer woorden schrijven met **ig** en **liik**.

Ook-zo-woorden

gezelig	tuilig	misselijk	de vrolijkheid
verdrietig	lawaalig	menselijk	de moedigheid
afkomstig	de afwezigheid	werkelijk	de duidelijkheid
wantrouw	de veiligheid	begrijpelijk	de werkelijkheid
dromerig	de mogelijkheid	verantwoordelijk	de mogelijkheid

Schrijf het ook-zo-stukje altijd hetzelfde.

ig/liik

1. Luister naar het woord in je hoofd.

2. Knip het woord in je hoofd in klankgroepen.

3. Hoor je **ig**/ zonder klemtoon aan het eind van een klankgroep? Schrijf dan **ig**.

Hoor je **liik**/ zonder klemtoon? Schrijf dan **liik**.

ig en **liik** zijn ook-zo-stukjes.

Je schrijft ze altijd hetzelfde.

4. Lees nog een keer na of je het woord goed geschreven hebt.

Voorbeeld:
Je hoort /wan-troo-weg/,
je schrijft wantrouwig.
Je hoort /mi-uu-lik/,
je schrijft misselijk.

1. Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2. Vul de woorden in het goede rijtje in.

- Leerling 1: noem elkaar acht woorden uit het woordpakket.
- Leerling 2: zorg dat je het woordpakket niet ziet. Zet de woorden in het goede rijtje.
- Ruil om. Doe hetzelfde met acht andere woorden.
- Kijk samen na en verbeter.

(e)lijk	(e)lijkheid	(er)ig	igheid
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

3. Maak de woorden.

- Lees allebei wat er staat in het eerste rijtje.
- Leerling 1: maak elk woord in het eerste rijtje af met **ig** of **(e)lijk**.
- Allebei: vul het woord in.
- Ruil om en doe hetzelfde met het tweede rijtje.
- Kijk samen na en verbeter.

Let op: soms komt de letterzetter.

bu_l_	<u>tuilig</u>	afkomst_	<u>afkomstig</u>
mens_	<u>menselijk</u>	werk_	<u>werkelijk</u>
verdriet_	<u>verdrietig</u>	lawaal_	<u>lawaalig</u>
vro_heid	<u>vrolijkheid</u>	moet_heid	<u>moedigheid</u>
gezel_	<u>gezelig</u>	mis_	<u>misselijk</u>

4. Wat staat er?

- Lees de woorden met de vraagtekens. Vul de woorden goed in.
Let op: soms gaat het om een samenstelling. Die moet je dus eerst in twee losse woorden knippen. Dan weet je hoe je het tweede woord moet schrijven!
- Zet een streep onder de klankgroep die de klemtoon krijgt.

? = **ik** of **lijk**

? = **ig** of **ig**

haar?	<u>haarpluk</u>	dromer?	<u>dromerig</u>
begriep?	<u>begrijpelijk</u>	heuve?	<u>heuvelig</u>
aflo-ong?	<u>aflo-ongelijk</u>	afkomst?	<u>afkomstig</u>
verantwoorde?	<u>verantwoordelijk</u>	vliegenv?	<u>vliegenvadig</u>

Lesinhoud

10

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek het verschil in uitspraak van *geluk* en *gelijk* met de stemtrap. Vraag de leerlingen of lijk hier een ook-zo-stukje is (nee) en waarom (Je zegt /lijk/ en niet /luk/, dus is het luister.)
- Vraag de leerlingen of ze nog meer woorden weten op ig als /ug/ en lijk als /luk/. Laat hen zo'n woord in klankgroepen hakken. Vraag op welke klankgroep de klemtoon valt en onderstreep die klankgroep. Benadruk dat de klemtoon nooit valt op de ook-zo-stukjes ig of lijk. Noem een woord met ug of luk (vlug of geluk) en laat de leerlingen aangeven op welke klankgroep de klemtoon hier valt (op /ug/ en /luk/).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen. Geef eventueel deze tip: let op bij samenstellingen! Knip het woord in losse woorden en knip heid eraf. Hoor je /ug/ of /luk/ zonder klemtoon aan het eind van het woord? Schrijf dan altijd ig en lijk.

Instructie

- Doe de oefening(en).
- Kijk samen naar de schrijfaanwijzing en laat deze voorlezen. Bespreek de voorbeelden.
- Besteed extra aandacht aan de woorden *misselijk* en *gezellig* en wijs de leerlingen op de letterzetter. Leg uit dat bij misselijk het ook-zo-stukje elijk is (met een onbeklemtoonde e voor lijk). Vraag hen bij welke woorden er nog meer elijk staat. (alle woordpakketwoorden in de derde kolom)
- Laat de woorden *bui*, *lawaai* en *mooi* op het bord verschijnen. Vraag de leerlingen wat er gebeurt als je hier ig achter zet. (Dan staat er dubbel i.)
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.
- Wijs op de poster deze spellingcategorie aan.

10

Verwerking

Opdrachten zijn gelijk voor het leerwerkschrift en het leerwerkschrift Maat.

Opdracht 2 De leerlingen oefenen om goed te luisteren naar de woorden met de ook-zo-stukjes. Ze vullen de woorden in het goede rijtje in.

Opdracht 3 De leerlingen passen de schrijfaanwijzingen toe en gebruiken de regel van de letterzetter.

Opdracht 4 De leerlingen maken onderscheid tussen de spellingcategorieën luister en ook-zo. Door het onderstrepen van de klemtoon worden ze zich bewust van het verband tussen uitspraak en schrijfwijze.

5

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat de leerlingen de startopdracht maken. Ze herhalen woorden op ig en lijk uit groep 6. Bespreek enkele woorden die eindigen op ig en lijk uit groep 6. Laat de leerlingen stap voor stap de verschillende spellingproblemen doornemen.

Instructie

NT2

Bespreek de betekenis van *misselijk* (je niet lekker voelen en moeten spugen) en *werkelijk* (echt, naar waarheid). De betekenis is niet af te leiden van het basiswoord (mis en werk). Bij welke woorden kun je de betekenis wel afleiden uit het basiswoord? (bijvoorbeeld: menselijk (mens), begrijpelijk (begrijpen), dromerig (droom) enzovoort)

Opdracht 2

Leerwerkschrift Maat

Laat de leerlingen eerst aan de slag gaan met rijtje 1 en 2, met (e)lijk en (e)lijkheid. Laat leerling 1 vier woorden uit deze categorie noemen. Leerling 2 vult de woorden in het goede rijtje in. Daarna noemt leerling 2 vier woorden uit deze categorie. Leerling 1 vult de woorden in het goede rijtje in. Laat hen daarna hetzelfde doen met rijtje 3 en 4, met ig en igheid.

Dyslexie

Laat de leerlingen de woorden eerst hardop herhalen en in klankgroepen of losse woorden verdelen. Laat hen daarna de spellingstrategieën toepassen.

Opdracht 4

Spellingsterk

Laat de leerlingen de cheeta-opdracht in tweetallen maken. Leerling 1 noemt door elkaar woorden uit de twee rijtjes. Leerling 2 vult de woorden in.

Compactroute

Opdracht 4.

Combinatiegroep

Startopdracht combinatiegroep

De leerlingen activeren hun voorkennis over woorden die eindigen op ig en lijk (groep 6). De ook-zo-stukjes ig en lijk zijn vervangen door het ook-zo-pictogram. De leerlingen schrijven de woorden goed op.

Afsluitopdracht combinatiegroep

De leerlingen maken met de woorden (nieuwe) woorden met ig, (e)lijk en heid.

Wp14 Les 2 Woorden met ig en ijk

Lesdoel

- De leerling oefent het goed schrijven van woorden met ig en ijk.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 14.
- Zet les 2 klaar op het digibord.
- *Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Material

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Woordpakket 14

Les 2

Woorden met **ig** en **ijk**

• Ik oefen meer woorden met **ig** en **ijk**.

= Schrijf **aanwijzing**
 Hoof je **ig**! zonder klemtoon aan het eind van een klankgroep?
 Schrijf dan **ig**.
 Hoof je **ijk**! zonder klemtoon?
 Schrijf dan **ijk**.

1 Lees de woorden.

Zet een streep onder de klemtoon. Schrijf het woord bij de goede stemtrap.

Kies uit: diermets | dubbelzijdig | afkomstig | moedijkheid | vrolijkheid | wantrouwig |
werkelijkheid | moedigheid

diermets _____ moedijkheid _____ vrolijkheid _____

dubbelzijdig _____ werkelijkheid _____ moedigheid _____

afkomstig _____ wantrouwig _____

2 Lees de zinnen in geheimschrift.

In elke zin staat één woord met ook-zo-stukje **ig** of **ijk**. Vul dat woord in.

• = **ijk** of **luk** ♥ = **ig** of **ug**

1 Wie is verantwoord ♥ voor dit onge-? verantwoordelijk

2 Voor de veil♥heid is de handig♥ afgesloten. veiligheid

3 Deze haarp ♥ is mens♥. menselijk

4 Wij zijn bij met de afwez♥heid van de steek♥. afwezigheid

5 Het is heel begrijp♥ dat ik de appel p♥. begrijpelijk

6 Niet verdriet♥ zijn, want ik ben zo ter♥. verdrietig

21

5 Zoek zeven woorden met **ig** of **ijk** in de puzzel.

 1 Volg de pijlen vanaf een gekleurd hokje. Wat staat er op de plaats van het vraagteken?

2 Vul de woorden in. Kies ze zo lang mogelijk.

d→	u→	i→	a→	e→	i→	i→	i→	e→	a→	i→	i→	i→	o→	u→	w→	i→
h→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→
i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→	i→
d→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→

1 duidelijkheid 5 vrolijkheid

2 moedigheid 6 vroedstrijg

3 droog 7 afwezigheid

4 waarschuwing

LEERWERKSCRIFT blz. 21 – 22

Woordpakket 14

Les 2

Woorden met **ig** en **ijk**

- 1 oefen meer woorden met **ig** en **ijk**.

Schrijf(aanwijzing)

Hoor je **ig** | zonder klemtoon aan het eind van een klankgroep?

Schrijf dan **ig**.

Hoor je **ijk** | klemtoon?

Schrijf dan **ijk**.

1 Lees de woorden.

Zet een streep onder de klemtoon. Schrijf het woord bij de goede stemtrap.

Kies uit: **dunmerig** | **duddelelijkheid** | **afkomstig** | **mooglijkheid** | **vrijheid** | **wantrouwig** | **werkelijkheid** | **moogelijkheid**

dunmerig *mooglijkheid* *vrijheid*

duddelelijkheid *werkelijkheid* *moogelijkheid*

afkomstig *wantrouwig*

2 Lees de zinnen in geheimschrift.

Weik woord staat er? Vul het in.

* = (e)lijk

♥ = ig

1 Wie is verantwoord* voor deze rommel?

verantwoordelijk

2 De hekken staan er voor de veil*heid.

veiligheid

3 Een vergissing is mens*.

menselijk

4 Door zijn afwez*heid miste hij de kans van zijn leven.

afwezigheid

5 Ik vind zijn reactie heel begrijp*.

begrijpelijk

6 Waarom ben je zo verdriet*?

verdrietig

21

5 Zoek zes woorden met **ig** of **lijk** in de puzzel.

Volg de pijlen vanaf een gekleurd vakje.

Val de woorden in. Kies ze zo lang mogelijk.

d→	u→	i→	d→	e→	i→	7→	k→	m→	e→	a→	n→	i→	i→	d→	u→	w→	7→
k→	e→	e→	e→	k→	e→	e→	e→	i→	w→	k→	e→	e→	e→	e→	e→	e→	e→
i→	7→	k→	n→	e→	i→	d→	d→	i→	7→	g→	n→	e→	i→	d→	v→	e→	i→
d	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e	e

1 *duidelijkheid* 4 *mantrouwig*

2 *moelijkheid* 5 *vrolijkheid*

3 *zomerig* 6 *verdrachtig*

LEERWERKSCRIFT MAAT blz. 21 – 22

Lesinhoud

5

Introductie

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en).
- Bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Doe de oefening(en). Laat de leerlingen de woorden met ig en lijk opschrijven.
- Kijk samen naar de korte schrijfaanwijzing in de leerwerkschriften en bespreek deze met de leerlingen.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

15

Verwerking

Opdracht 1 Door de klemtoon te onderstrepen en de woorden bij de goede stemtrap te schrijven, worden de leerlingen zich bewust van het feit dat de klemtoon nooit op de ook-zo-stukjes ig of lijk valt.

Opdracht 2 In deze opdracht wordt in elke zin steeds één luisterwoord en één ook-zo-woord met /ug/ of /luk/ aangeboden. De leerlingen vullen alleen de ook-zo-woorden met ig of lijk in en passen de spellingstrategie toe.

Maat De leerlingen lossen het geheimschrift op en vullen de ook-zo-woorden met ig of lijk in. Ze oefenen de schrijfwijze van de woordpakketwoorden en passen de spellingstrategie toe.

Opdracht 3 De leerlingen zoeken woorden in de puzzel. Het woordbeeld wordt met deze opdracht verder ingeprent.

5

Reflectie

- Doe de reflectieoefening(en) op het digibord.
- Vraag de leerlingen na afloop of ze het verschil nu weten tussen de spellingcategorieën luister (ug en luk) en ook-zo (ig en lijk).
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Opdracht 1

Spellingsterk

Laat de leerlingen bij elke stemtrap nog twee woorden met ig of (e)lijk bedenken.

Leerwerkschrift Maat

Laat de leerlingen in tweetallen werken. Laat hen de woorden hardop voorlezen en de klankgroep met de klemtoon harder uitspreken. Laat hen eventueel ook de woorden met ig blauw kleuren, en de woorden met lijk rood kleuren.

Opdracht 2

Spellingsterk

Laat de leerlingen in tweetallen werken. Om de beurt lezen de leerlingen een zin voor. De andere leerling heeft zijn leerwerkschrift dicht en zegt welk woord met ig (/ug/) en welk woord met lijk (/luk/) wordt geschreven.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2

Ieder schrijft ig en lijk op twee kaartjes. Leerling 1 leest de eerste zin voor en leerling 2 steekt het goede kaartje op. Leerling 1 controleert en coacht als het niet goed is. Dan vullen ze het woord in. Na elke zin wisselen ze van rol.

Compactroute

Opdracht 1 en 3.

Wp14 Les 3 Woorden met ig en lijk

Lesdoel

- De leerling oefent de woorden uit les 1 en bedenkt zelf woorden met ig en lijk.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 14.
- Zet les 3 klaar op het digibord.
- Preteaching*: zie de aanwijzingen bij Extra instructie.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat

Woordpakket 14
Les 3

Woorden met ig en lijk

- Ik oefen meer woorden met **ig** en **lijk**.
- Ik bedenkt zelf nieuwe woorden met **ig** en **lijk**.

1 Lees de zinnen en kijk naar het plaatje.
Hoe kun je hetzelfde anders zeggen? Vul een woord met **ig** of **lijk** in.

1 Vandaag zijn er de hele dag buien .	= Vandaag is het buig weer.
2 We hebben het leuk samen.	= We hebben het gezellig samen.
3 Er is hier veel lawaai.	= Het is hier lawaalig .
4 Ik voel me niet lekker en ik moet spugen.	= Ik ben misselijk .
5 Die strikken zijn voor de sier en het mooi zijn.	= Die strikken zijn voor de mooigheid .
6 Het is echt waar!	= Het is werkelijk waar!

2 Zoek tien nieuwe woorden met ig en lijk.

1 Kijk in het (digitaal) woordenboek, een leesboek of een tijdschrift.
2 Zet de tien woorden die je hebt gevonden in het goede rijtje.
3 Heb je een woord met **ig** of **lijk** gevonden? Bedenk of je er **heid** achter kunt zetten. Dan kun je dat woord in het rijtje **igheid** of **lijkheid** zetten.

Voorbeeld: aardig – aardigheid
eerlijk – eerlijkheid

ig	lijk	igheid	lijkheid

3 Maak zelf een geheimschrift.

- Kies zes nieuwe woorden uit opdracht 2.
- Vul met elk woord een zin in potlood in.
- Gum de ook-zo-stukjes **ig** en **lijk** uit. Vul daarvoor in de plaats een zelfbedacht teken in.
- Laat je geheimschrift oplossen door een klasgenoot.

Meerdere antwoorden mogelijk.

LEERWERKSCHRIFT blz. 23 – 24

Woordpakket 14
Les 3

Woorden met ig en lijk

- Ik oefen meer woorden met **ig** en **lijk**.
- Ik bedenkt zelf nieuwe woorden met **ig** en **lijk**.

1 Lees de zinnen en kijk naar het plaatje.
Hoe kun je hetzelfde anders zeggen? Kijk naar het vetgedrukte woord. Leg een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: misselijk | gezellig | mooigheid | werkelijk | buig | lawaaiig

1 Vandaag zijn er de hele dag buien .	Vandaag is het buig weer.
2 We hebben het leuk samen.	We hebben het gezellig samen.
3 Het is hier rumoerig .	Het is hier lawaalig .
4 Ik voel me niet lekker en ik moet spugen.	Ik ben misselijk .
5 Die strikken zijn voor de sier .	Die strikken zijn voor de mooigheid .
6 Het is echt waar!	Het is werkelijk waar!

2 Maak zeven nieuwe woorden met ig en lijk.
Wat past op de punten: **ig** of **lijk**? Schrijf de woorden in het goede rijtje

Kies uit: hof... | overmoed... | le...erd... | aanwezig...

Voorbeeld: aardig – aardigheid
eerlijk – eerlijkheid

ig	lijk	igheid	lijkheid
overmoedig	hofelijk	overmoedigheid	hofelijkheid
aanwezig	kelijkend	aanwezigheid	

3 Maak zelf een geheimschrift.

- Kies zes nieuwe woorden uit opdracht 2.
- Vul met elk woord een zin in potlood in.
- Gum de ook-zo-stukjes **ig** en **lijk** uit. Vul daarvoor in de plaats een zelfbedacht teken in.
- Laat je geheimschrift oplossen door een klasgenoot.

Meerdere antwoorden mogelijk.

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 23 – 24

Lesinhoud

5

Introductie

- Noem door elkaar een aantal woorden met *ig* en *lijk*. De leerlingen klappen bij een woord met *ig* en stampen bij een woord met *lijk*.
- Ga naar het digibord en bespreek kort het leerdoel met de leerlingen.

Instructie

- Doe de oefening(en).
- Laat de leerlingen zeggen van welk woordpakket zij nieuwe woorden met *ig* of *lijk* kunnen maken. Bij welk woord moet er ook heid achter? (*luiigheid*) Bij welke andere woorden kun je er ook heid erachter zetten? (alle woorden)
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe. Geef bij opdracht 2 in het leerwerkschrift een voorbeeld van hoe je nieuwe woorden op *ig* en *lijk* kunt maken (bijvoorbeeld van een zelfstandig naamwoord).

15

Verwerking

Opdracht 1 De leerlingen oefenen woorden met *ig* en *lijk* door deze in de zinnen te schrijven. De zinnen die ervoor staan en de afbeelding bieden daarbij houvast.

Maat Vergelijkbaar met Basis, maar de leerlingen kiezen uit de gegeven woorden.

Opdracht 2 De leerlingen zoeken zelfstandig tien nieuwe woorden met *ig* of *lijk* in een (digitaal) woordenboek, leesboek of tijdschrift. Woorden die eindigen op heid kunnen ze ook zelf maken door dit woordstukje achter de gevonden woorden met *ig* en *lijk* te zetten.

Maat De leerlingen maken de vier gegeven woorden af met *ig* of *lijk* en schrijven deze in het goede rijtje. Daarna maken zij drie van deze woorden langer door er heid achter te zetten.

Opdracht 3 De leerlingen maken zelf een geheimschrift met zes nieuwe woorden uit opdracht 2. Door zinnen met de nieuwe woorden te maken, oefenen ze de schrijfwijze in een betekenisvolle context.

5

Reflectie

- Bespreek opdracht 2 van het leerwerkschrift. Vraag de leerlingen wie een heel origineel of moeilijk woord heeft bedacht of gevonden bij deze opdracht. Laat dat woord in geheimschrift op het bord schrijven. Wie kan het geheimschrift oplossen? Herhaal dit met nog vier woorden.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Preteaching

Laat de leerlingen voorafgaand aan de les het woordpakket nog een keer goed bekijken en de woorden *kracht* en *toeval* lezen. Vraag hen of je er *ig* of (e)lijk achter kunt zetten. (*ig*: krachtig, toevallig) Doe hetzelfde met *avontuur* en *afschuw*. (lijk: avontuurlijk, afschuwelijk) Kunnen de leerlingen zelf een woord bedenken dat zij op die manier langer kunnen maken?

Opdracht 1

Leerwerkschrift Maat

Lees samen de zinnen in het eerste rijtje. Weten ze al een woord zonder de zin erachter te lezen? Laat hen dat woord in de zin erachter voorlezen. Klopt het? Laat het woord invullen in de zin en bij 'Kies uit' doorstrepen.

Opdracht 2

NT2

Bespreek de betekenis van de gevonden woorden. Laat de leerlingen het woord in eigen woorden uitleggen of een voorbeeldzin geven. Weten ze het niet? Laat hen eventueel het basiswoord opzoeken in het (digitale) woordenboek (bijvoorbeeld *hof*, *adel*, *overmoed*), of geef zelf voorbeeldzinnen waaruit ze de betekenis kunnen afleiden.

Coöperatieve werkvorm

Opdracht 2

Twee leerlingen lezen de opdracht samen. Na individuele denktijd schrijft ieder 1 minuut (zandloper, stopwatch) een aantal nieuwe woorden op. Leerling 1 noemt dan zijn woorden. Leerling 2 controleert of hij met goede nieuwe woorden bezig is. Dan wisselen ze van rol en maken ze ieder hun opdracht af. Ze ruilen hun leerwerkschrift en kijken nog de rest van de woorden na.

Compactroute

Opdracht 1 en 2.

Wp14 Les 4 Woorden met ig en lijk

Lesdoelen

- De leerling kan woorden met ig en lijk nu goed schrijven.
- De leerling kan de woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

Lesvoorbereiding

- Bekijk woordpakket 5, 6, 7 en 8.
- Zet les 4 klaar op het digibord.

Materiaal

- digibord
- leerwerkschrift
- leerwerkschrift Maat
- groeischrijft of scoreblad Spelling

Woordpakket 14
Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik kan meer woorden met **ig** en **lijk** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

pit stop

Dit kan ik nu

1 Wat hoort op de puntjes?

- 1 Lees de vraag van Dana. Vul de hele **persoonsvorm** in.
- 2 Lees het antwoord van Boas. Vul het hele woord in.

vraag van Dana	antwoord van Boas
Hou... je van grappen maken? <i>Houd</i>	Ja, dat vind ik komi... <i>komisch</i>
Verprei... je broer kranten in de wijk? <i>Verpreidt</i>	Ja, en ik ga oude kranten voor een goed doel inz...melen. <i>inzamelen</i>
Braa... je wel eens vlees? <i>Braadt</i>	Ja, maar alleen scha...elkijp. <i>scharrelijp</i>
Verbie... je broer je wel eens iets? <i>Verbiedt</i>	Nou, alleen als ik me id...gedraag! <i>idoot</i>

25

2 Maak woorden met de paardensprong.

- 1 Spring in dezelfde kleur totdat je een woord hebt.
- 2 Kies steeds het goede woordstukje.
- 3 Vul de woorden in.

schreeuw	ter/ter	terma	soep	reuk			
as	goud	asphaltpaas	paas/paas	ing	racist		
	trop	als/sch	nine	ant			
				moeder			

beraansing..... *racistisch*.....
kritisch..... *periode*.....
gladcool..... *terras*.....
aspirine..... *tropische*.....
molestar.....

3 Welk woord heeft ermee te maken?

Kijk naar het vetgedrukte woord. Vul het woord in.

- 1 Een komiek is altijd *komisch*.....
- 2 Je gaat voetballen in een *voetbalstadion*.....
- 3 Als je veel van techniek weet, dan ben je *technisch*.....
- 4 Je stapt op de trein in het *treinstation*.....
- 5 Het meervoud van diefstal is *diefstallen*.....

26

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐

Woorden uit blok 2

1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐

27

LEERWERKSCHRIFT blz. 25 – 26 – 27

Woordpakket 14
Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik kan meer woorden met **ig** en **lijk** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

pit stop

Dit kan ik nu

1 Kies de goede persoonsvorm.

Vul de **persoonsvorm** in.

Houd/Houdt	1 <i>Houd</i> je van grappen maken?
Verpreid/Verspreidt	2 <i>Verpreidt</i> je broer kranten in de wijk?
Braadt/Braadt	3 <i>Braadt</i> je wel eens vlees?
Verbiedt/Verbiedt	4 <i>Verbiedt</i> je moeder je wel eens iets?

2 Zoek zes woorden waarin je /ie/ hoort en i schrijft.

Vul het nummer (en het woord) in voor de zin die erbij past.

5 <i>aluminium</i>	licht soort metaal
2 <i>isoleren</i>	1) iemand of iets apart houden 2) iets bedekken zodat er geen warmte, kou of geluid door kan
1 <i>knoelen</i>	door elkaar bewegen
4 <i>pijnler</i>	iemand die als eerste iets moeilijks of gevaarlijks doet
6 <i>visite</i>	1) bezoek dat je aflegt 2) mensen die op bezoek komen
8 <i>periode</i>	een bepaalde hoeveelheid tijd

25

3 Welk woord heeft ermee te maken?

Kijk naar het vetgedrukte woord. Vul het woord in.

k <i>om</i> iek	1 Een komiek is altijd ... <i>komisch</i>
d <i>ief</i> st <i>al</i> en	2 Het meervoud van diefstal is ... <i>diefstallen</i>
te <i>ch</i> n <i>i</i> ek	3 Als je veel van techniek weet, dan ben je ... <i>technisch</i>
trein <i>st</i> at <i>ie</i> n	4 Je stapt op de trein in het ... <i>treinstation</i>

26

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐

Woorden uit blok 2

1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐

27

LEERWERKSCHRIFT MAAT blz. 25 – 26 – 27

Lesinhoud

5

Introductie Dit kan ik nog

- Ga naar het digibord en doe de oefening(en). Laat de leerlingen zeggen om welke spellingcategorie het gaat en laat ze in eigen woorden uitleggen waar je op moet letten bij het schrijven van deze woorden.
- Bespreek kort de leerdoelen met de leerlingen.

Instructie Dit kan ik nog

- Doe de oefening(en).
- Met welk woordpakket van blok 2 hebben de leerlingen nog moeite? Bespreek de schrijfaanwijzing nog eens klassikaal.
- Bekijk samen de opdrachten in de leerwerkschriften. Lees de opdrachten voor en licht ze zo nodig toe.

5

Verwerking Dit kan ik nog

Opdracht 1 De leerlingen vullen de hele persoonsvorm in en maken een woord af.

Maat De leerlingen kiezen de goede persoonsvorm en vullen die in de zin in.

Opdracht 2 Door de woordstukjes aan elkaar te plakken, doen de leerlingen een beroep op het woordbeeld en herhalen ze de goede schrijfwijze.

Maat De leerlingen zoeken naar woorden waarin i klinkt als /ie/ en combineren deze woorden met de goede omschrijving.

Opdracht 3 De leerlingen herhalen de schrijfwijze en de betekenis door het goede woord bij een omschrijving in te vullen.

Maat De leerlingen oefenen de schrijfwijze door te bedenken welke letters onder de vlek staan en de woorden in te vullen.

10

Dictee

- Neem het dictee af.
- Aanwijzingen voor de afname van het dictee staan in Handleiding Algemeen.

5

Reflectie

- De leerlingen vullen in het groeischift of op het scoreblad Spelling in hoeveel woorden ze goed hadden. Laat de leerlingen enkele woorden uit het woorddictee noemen waarin nog fouten waren gemaakt. Bespreek samen met de groep nog eens hoe je de schrijfaanwijzing op deze woorden toepast.
- Kijk voor de antwoorden op het digibord.

Extra instructie / differentiatie

Instructie

Leerwerkschrift Maat

Laat de woordpakketten en de schrijfaanwijzingen van blok 2 vooraf nog eens doorlezen.

NT2

Vorm tweetallen en laat een spellingsterke leerling de betekenis van moeilijke woorden in de woordpakketten van blok 2 met een NT2-leerling bespreken door wie-, wat- en waar-vragen te stellen.

Opdracht 1

Leerwerkschrift Maat

Laat de schrijfaanwijzing bij woordpakket 5 nog eens doorlezen.

Laat de leerlingen eerst het onderwerp van de zin onderstrepen. Er staan twee zinnen waarin het onderwerp een hij/zij-vorm is.

Opdracht 3

Leerwerkschrift Maat en NT2

Geef het woord eerst mondeling weg voordat de leerling het invult.

Compactroute

Alle opdrachten.

Woorddictee

Dit kan ik nu

- 1 Ben jij wel eens **verdrietig**?
- 2 Ik word dan soms **misselijk**.
- 3 Dan houd ik niet van **vrolijkheid**.
- 4 En heb ik geen zin om **gezellig** mee te doen.
- 5 Nee, dan ben ik **werkelijk** niet te genieten.
- 6 Dat is wel **begrijpelijk**.
- 7 Maar er is een **mogelijkheid** om van dat gevoel af te komen.
- 8 Want verdriet komt vaak door de **afwezigheid** van liefde.
- 9 Van liefde word je blij, dat is **menselijk**.
- 10 Van liefde krijgen, maar ook van geven, en dat is nou net de **mooigheid**!

Dit kan ik nog

Woorden uit blok 2

- 1 Hij is een erg goede **dirigent**.
- 2 In deze winkel worden **elektrische** apparaten verkocht.
- 3 Ik woon in de **omgeving** van Den Haag.
Schrijf de persoonsvorm tegenwoordige tijd van het werkwoord op.
- 4 blozen - ... (**Bloos**) jij ook zo vaak?
- 5 rijden - Jij ... (**rijdt**) de verkeerde kant op!